پڑتال

احمد فراز

پڑتال

احمد فراز

ترجمہ

ماجد صدیقی

مکتبہ شعر و ادب۔ سمن آباد۔ لاہور

پڑتال

احمد فراز

ترجمہ

ماجد صدیقی

مکتبہ شعروادب۔ سمن آباد۔ لاہور

ناشر ——— نواز چودھری
چھاپہ خانہ ——— ندرت پرنٹرز لاہور
قیمت ———

ڈاکٹر محمد اجمل دے ناں

ڈاکٹر محمد اجمل دے ناں

ڈاکٹر محمد اجمل دے ناں

میرا مُنہ میرے مُکھ اُتے زخماں وانگر سجیا اے

یا تے ایہہ چپٹ میل دے ربّا! یا مینوں گویائی دے

مکھڑے

انج تے پہلاں وی ہوئے ساں اس کولوں کئی وار جدا
پر ایتک وچھڑن اتے کجھ دسن پئے آثار جدا

اجھک ذرا نی جندے جے تین تعلق اے گھاٹے واہدے دا
کیوں جے ایس ای موڑ تے ہوندے آئے نیں یاروں یار جدا

اک دو پل وی اسس کولوں جے وچھڑاں تے انج لگدا اے
جنج اپنے سائے کولوں ہوندی اے کوئی دیوار جدا

نکھڑن دی ایہہ بیت تے جیویں جھڑی بنی ایں ساون دی
ہیں وکھرا پیا اتھرو کیراں بدل وکھ تے بار جدا

ڈنگیاں تاجاں والیاں نوں کیہڑا دسے جے بے خبرو
گل دے طوق توں کیستی جاوے نہ اُچی دستار جُدا

اینے روپ نے یاراں دے جے دسن توں خوف آندا اے
میخانے وِچ ہور دسیون ، دسن وِچ دربار جُدا

یار دی پانڈی تے ہے سی ای وکھرے پچ دا یار فراز
پر اِس بندے دی سج دھج نکلی اے اُپر وار جدا

ایتک وچھڑے اسیں تے شاید ملیئے وچ خواباں دے
جیئں سُکے پھل رُوپ گنوا کے دِسن وچ کتاباں دے

جگ دے دکھ وی سجناں دے دکھاں وچ شامل کر لیئے
نشہ ودھدا اے جے ملن شراباں وچ شراباں دے

نہ توں رب تے نہ ای میرا عشق فرشتیاں ورگا اے
دونویں ہاں انسان تے کاہنوں ملیئے وچ حجاباں دے

جیہڑیاں گلاں دے پاروں اج اسیں سولی چڑھ گئے آں
کیہہ کہیے کل بہون اوہ گلاں شامل وچ نصاباں دے

نہ اوہ پہلاں ورگا میں نہ اوہ ، نہ گزرے سمے فراز
ملدے ہون جیویں دوجی وچ سدھراں دیاں سراباں دے

نہ اوہ پہلاں ورگا میں نہ اوہ، نہ گزرے سمے فراز
ملدے ہون جیویں دوجی وچ سدھراں دیاں سراباں دے

اوہ وی شاعر سی

دیس دیئے ملیئے تیری دھرتی اُتے
ہیں انج چھیہڑیا کھلتا واں، جنج مجرم کوئی
اکھیاں نہیں بے نم جنج نکھڑیا بدل ہووے
ذہن انج بُستا اے جنج اُجڑیا موسم کوئی
ساہ لیندا واں تے انج کنب کنب جاندا واں ہیں
اپنے ظلم نوں ای جنج کنبے ظالم کوئی

تدھ میرے فن نوں اوہ رنگ چڑھایا جیہڑا
پتھراں نوں دھڑکن دا چج سکھا دیندا اے
تدھ میرے حرفاں نوں جادو بخشیا جیہڑا
قطرے دے دل شوہ دیاں شوکاں پا دیندا اے
تدھ مینوں اوہ حسرت دا شعلہ دتا جیہڑا
مٹی دی جھگ نوں انسان بنا دیندا اے

تے میں جیون دیاں نشیاں دا مُٹھیا ہویا
ایناں بے حس ساں جنج قاتل دا دل ہووے
قلم امانت تیری سی پر ملیا اوہنوں
جیہڑا وڈیاں دا ترکہ کھووے پنڑ وہوے
جنج عدالت دی تکڑی انھّل نوں لبھے
جنج ننگی تلوار کسے پاگل ہتھ ہووے

تیں اُتے سی انھیاں نھیریاں چھاوَنی پائی
تے میں چپ ساں جے میرا گھر روشن ہیسی
تیرے میخانے تے کیہہ کیہہ قہر نہ ٹٹیا
تے میں خوش ساں جے سالم میرا تن ہیسی
اوگن ہار بدن اپنے نوں چمدا ساں میں
پیار دا طالب پر اودھر تیرا من ہیسی

میری ذات دا کوٹھا سی اج لشکیا جے میں

ایہدی پوچا پاچی وچ ای رُجھیا رہیا
تیری روندی مٹی ول کیہہ تکنا سی ہیں
ہیں تے ہسدے پرچھاویں ای لبھدا رہیا
جے کدھرے ہیں اکھ اٹھائی وی تیں ول تے
دوجیاں دے سنگ ہیں وی بِٹ بِٹ تکدا رہیا

تے ہُن خواباں وِچھلیاواں نے کیہہ تکدا واں
اک اک حرف تیرا اے تیر ملامت والا
جے توں ہیں تے میں نے میرا فن وی ہے وے
نئیں تے ہے ہر پاسے سماں قیامت والا
میری واج دے دُکھ توں ای اندازہ کر توں
ہیں کیہہ دساں اپنا روگ ندامت والا

اج توں فِر ایہہ میرا فن جاگیر اے تیری
سوچاں دی نس نس اِچ تینوں اتاراں گا ہیں

اوہ وی شاعر سی جس تئیں ایہہ پیسکہ دتّا
تینوں اپنے لہو دے نال سنواراں گا میں
توں میرا تن میری جندڑی میرا دیس ایں
جد تک جیوندا ہاں تئیں پیا پکاراں گا میں

اکھیاں کولوں دور نہ ہوویں دل توں وی لہہ جاویں گا
ویلا کدے نہ رُکیا سجناں، ویلے نوں پچھتاویں گا

درد اکل اپنی توں دل نوں نہ کر پھکا اینا وی
انج تے اپنے آپ نوں ویکھیاں وی توں ڈر جاویں گا

دل آکھے ڈبدی بیڑی نوں اُچا چاڑھ کے دھکا دے
انج ای سہی کسے نوں تے اوڑک توں کنڈھے لاویں گا

جیون تیری ونت اے تے ایہہ ونت ٹھکراون والے توں
ایہہ بخشیش وی اپنی ای وڑ وٹنی تے توں پاویں گا

ہنجھ وی لازم ایں پر دکھ وی جان توں ایں کجھ ودھ فراز
جھلیا اینک وی جے توں نہ رویوں تے مر جاویں گا

ایہہ دل چناں تاریاں دی دیدوں وی چین نہ پاندا اے
نیندوں اکیاں اکھیاں دا وی سنگ ہن راس نہ آندا اے

گل ای سی کجھ ہور جے اکھیاں اپنی چپ بیتی رو پئیاں
نئیں تے ہجر فراق تے تیرا ہور ای کجھ سُجھاندا اے

کجھ تے اوہدیاں نظراں ساتھوں انج ای روہیاں ہندیاں نیں
کجھ ساٹوں ساڈا ایہہ دل وی پُٹھے راہ ای پاندا اے

شوہ دیئیے واۓ تیرا دین وی ساڈے کولوں اوہلے نئیں
کنڈھا تے کانگاں دے وچ وی تریہایا ای رہ جاندا اے

کچھ تے اوہدے سوجھ سجھا نوں انج ای جانے جگ سارا
ایس رتبے تے اوہنوں میرے نال دیاں وی لیاندا اے

جیہڑا دل فراز کدے سی تارو وردے سمندراں دا
ہن اوہ گِٹے گِٹے پانی توں وی خوفیا جاندا اے

ایہہ کیہی رُت اے

ایہہ کیہی رُت اے
جے ہر بُوٹا
باگ دے ویہڑے کلھم کلھا۔ دکھ دے پاروں دُھندلا دِسّے
پنچھی چپ چپیتے ہو کے، اپنیاں چُنجاں
اپنے پراں دے ہیٹھ چھپا کے بیٹھے ہوئے نیں
واواں دے بُلھاں تے وین نیں
جے ایس باغ دی ساری رونق ——— سوہج بہاراں
گئیاں تے فیر پرت نہ آئیاں۔
ایہہ کیہی رُت اے
نہ تے کدھرے امبراں اُتوں برف ای وسے
جے شاخاں دے بانہیاں اتّے
پوے بھلیکھا پوہ پھٹنے دا

نہ تے نہ ای اے رُت بہاری
جے ہر پاسے پھُلاں دے چٹکن مہکن توں
یار دے گھر دا منظر دسّے
نہ ای ایہہ پت جھڑ دی رُت اے
جے موئیاں ٹُکیاں کلیاں نوں
مہک لٹاندی بھلک سویر دی سجری دِھیر بنھاندی ہووے
ایہہ کیہی رُت اے
کوئی نہ تے بولے
کوئی نہ تے دھڑکے
کوئی نہ تے پھڑکے

بگانے نال تیری آشنائی
اچھائی لگدی اے ایہہ برائی

ایہہ سارا ڈاڈھ ہے بیچارگی دا
سنے سنگیاں اساڈی سِر نوائی

کٹھن کنی این دل دی گل دبانی
ہے کنی سہل ایتھے بے وفائی

گنہ دی لذتوں بدمست ہو گئے
بڑی اوکھی اے مگروں پارسائی

نہ بندیاں نوں وکھائے ربّ کدائیں
کے بندے وی بے یُمنی خدائی

فرازؔ ایس دل دیاں گلاّں تے نہ جا
بڑی مہنگی اے ایہدی آشنائی

تیریاں بندیاں توں شکوہ اے میرے دے شیشے نوں
جے اینہاں نوں پتھر نئیں دیندا تے فیر بینائی دے

جیہدے اکھ اشارے تے سبھناں نوں وانج کے بیٹھا واں
اوہ ای بن کے طعنے دیوے ہن مینوں تنہائی دے

میرا منہ میرے مکھ اُتے زخماں وانگر سجیا اے
یا تے ایہہ پھٹ میل دے میرا یا مینوں گویائی دے

میرے گھر دا سڑنا اپنا وی لاحاصل نہ کرتوں
اتھرو نہ سہی، شاہواں جیہی چا اکھ نوں بے پروائی دے

تینوں کیہہ پتا اے جے کس ڈھب دا اے پھٹیوڑ فراز
اوہ تے قاتل نوں وی آکھ سُناندا اے بول ودھائی دے

تینوں کیہہ پتا اے جے کس ڈھب دا اے پھٹیوڑ فراز
اوہ تے قاتل نوں وی آکھ سُناندا ئے بول ودھائی دے

آوارہ بدل

اک دُکھ دے پرچھانویں ہیٹھاں کھلیاں میں نوں
وچ فضا دے
اک آوارہ لٹکے لاندا بدل نظری آیا
میرے اندر بھانبھڑ بل پئے
ورہیاں بدھی تریہہ جیوں میری نس نس دے وچ
وہندیاں وہندیاں اچن چیتی ای جاگ اٹھی
پل چ تن تنّور سی میرا
میں دُکھ دے پرچھانویں ہیٹھوں
بدل دے ول ودھیا
پر بدل تے آپوں سی ترہایا شوہ دا
ایہہ وی اوہدی دین جے کُجھ چر

اوہنے بنوں دِھیر بنھائی
دل تے داغ جیہا اک لے کے
میں چاہیا جے
اودھر نوں ای میں فر پھیرا پاواں
جدھروں دکھاں درداں میرے نال دی واج الائی
پرت کے تکیا تے اوہ رت وی جا چکی سی
ڈِیکاں دی انھاوندی دھپ
میرے سر اُتے
چھاں کردا اوہ رُکھ وفا دا کھا چکی سی

ترِخاں وی تے بے ترسا ہیں کدے نہ تیں ول آواں
چُنھوں چُنھ ایہہ جبتہ تینوں کدے نہ آن وکھاواں

تن تیرے وچ دل شے وانگر ہن تے ہیں پیا دھڑکاں
ہور بھلا ہیں اپنے ہون دا کیہہ احساس دلاواں

اپنے آپ نوں تکڑی تول کے اکھیاں نیویاں ہویاں
ہیں دوشی ہن کوئی دی تہمت نام نہ تیرے لاواں

وچ گناہ دی تانگھ دے ای اے میرا جیوندیاں رہنا
کدے نہ جیون نوں پاک پوتر ہون دا زہر پلاواں

اس ویری دے مکھ ولائیاں پریت پلیت نہ کرنی
جان پچھان دا مہنا کدے نہ ہوٹھاں اتے لیاواں

شیشے وچوں ویکھدیاں مینوں وی لبھ کھدا ایوں
کیونکر تینوں نظر نہ آواں، میں تیرا پرچھاواں

منیا میں ہاری کھاہدی پر ایہہ وی ہٹھ اے میرا
میں ایہہ دوش نہ ہاری دا ہوراں دے متھے لاواں

میرا جگ فراز اے ایتھے بس چھڑ ہتھا ہونا
جم دا جام وی نئیں ایں میرے ایس ٹھوٹھے دا ساواں

جدوں اینکاں دی رُت بدلی تے پندھ واشنادا کنھے ویکھنا ایں
وانگ پھُلاں دے بھٹاں نے مہکنا ایں پر ایہہ میلا کنھے ویکھنا ایں

تسی ویکھیا جے ایتھے محو ہوندے سبھے لوک بھٹیوڑ دے رقص اندر
جیہڑے پاسیوں بتراں دا وار ہویا بھلا اوہ پاسا کنھے ویکھنا ایں

جتنے پھٹ ہوئے ساڈے تن اُتے اوہناں لگنا ایں ناویں قاتلاں دے
ساڈے تن تے دردیا ساڈیا اوئے تیرا وار بھلا کنھے ویکھنا ایں

سانجھ حرص دی ہووے یا پریت والی گل مکے مراداں توں کھنجنے تے
پھُلاں پھلاں دے نال پچھان ہووے نئیں تے رکھ ئبا کنھے ویکھنا ایں

جنھے شہر تے آن چڑھائی کیتی جھاتی مار کے اوس نوں ویکھ تے سہی
لگی اگ بے شہر نوں سجنا اوئے تیرا سوجھ سجھا کتھے ویکھنا ایں

جنہوں ویکھیے اوہا فراز ایتھے پھرے لٹکدا آپنی بُھوک اندر
دکھ جھاکدا تیریاں اکھیاں چوں وچ شہر بھلا کتھے ویکھنا ایں

۱۸۵۷ء دے شہیداں دے ناں

تساں جیہڑا دن ویکھن لئی پھٹ جگر دے سہہ لئے سن
اک صدی دے مگروں سہی، اوہ دن تے اوڑک آیا اے
پانی تھاویں جس ویرانے نوں، تساں لہو دتا سی
اساں اس ویرانے نوں وی انت نوں باغ بنایا اے
نسلاں نوں نسلاں تیکر اگے ودھن دیاں ریجھاں نے
قطرے قطرے چوں اوڑک نوں اک طوفان اٹھایا اے
تساں نھیرے دے تلعیاں نوں اکو ٹھوکر ماری سی
اساں ظلم دا اک اک ڈکا راہوں اج ہٹایا اے

ویلا انھیاں بولیاں غاراں دا اوہ بھوت پریت اے جو
پل پل سجے کھبے جگدیاں دیویاں دا لہو پیندا اے

ویلے دا ہتھ آزادی دیاں زلفاں دے اک اک تارول
آزادی دے شہ مرداں لئی کفن دے لیڑے ریندا اے
تساں جس اوجھے ویلے دے مکھ نوں موڑنا کیتا سی
سو سالاں توں اوہ ای ویلا ساڈا لہو پیا پیندا اے
دیس دی جنگ چ تسی ہر گئے تے اج وچ تاریخاں دے
کیہہ ہویا جے ویری تہاڈا اُچا پیا دسیندا اے

پر ویکھو اس پاک پوتّر جذبے دے گُھٹیو لوکو
کل دی ہار تہاڈی ساڈیاں جتّاں دا سامان بنی
جیوندے گڈے، سولیاں چڑھ گئے فیر وی ایس ودھدے رہے
موتاں دی تنویر اساڈیاں امیداں دا مان بنی
ہتھ کٹدے رہے پر نیویں نہ ہوئے قد مشالاں دے
تُساں جیہڑی ریت چلائی اوہ ساڈا ایمان بنی
ایہہ گل جاندے ہون نہ خونی راتاں دے سفاک خدا
جیہڑی کرن بجھاندے رہے اوہ، اوہو دیہوں دا ہاں بنی

جیون دیاں ہُن نویاں ریتاں جگ اندر راہ پان گیاں
ایہہ تن گھُر گھُر جاون گے ایہہ کندھاں ہونجیاں جان گیاں

وچ مکاناں نہ وسنیک نہ ہوون گے ٹُھل واجاں دے
کندھاں تے ای کجھ تصویراں بس ہن ٹنگیاں جان گیاں

اک اک پل بتاون لئی صدیاں دے پینڈے ناپاں گے
سدھر سدھر دے لئی بدھیاں عمراں گالیاں جان گیاں

اکھر تڑفن گے پر اذن نہ ملسی موہنوں بولن دا
چانن ہووے گا پر اکھیاں نوروں وانجیاں جان گیاں

اوڑک دے مکھڑے نوں ترسو گے پیئے ونگر شیشے دے
کھد تے مکھ ذہناں چوں یاداں تیک مٹائیاں جان گیاں

حشر دھاڑا نال لیاوے گا بھلکے دا دیہوں فراز
چن جیہاں شکلاں بھجھیاں دا بالن کیتیاں جان گیاں

جگ دے دانگر گجھے قہر کماون والا
اوہ سجن نئیں ساڈا سنگ نبھاون والا

ہن لوکی اوہنوں میرا مٹھیا پئے سمجھن
ہتھ ملدا اے مینوں جال چ لیاون والا

کیہہ کیتے اوہ کیہہ کجھ ساڈا لگدا نئیں سی
اوہ بندہ ، اوہ سانتھوں مکھ ولاون والا

اک دنیا پچھیند سی میری ، پر تدھ باجھوں
ہیں کلھے دی کوئی نئیں کلھ مکاون والا

کنھوں سُنجے ویہڑے دے وچ ڈیک رہیاواں
کون اجیہا ایدھر جھاتی پاون والا

کیہہ آکھاں میں، اوہ میری جند جان چ رسیا
اوڑک مینوں سُولی تے سی لیاون والا

باگ، بہار سمے وچ دھندا ہیں ڈٹھا اے
ہے وے کوئی ایہدی تعبیر سُجھاون والا

سچ نہ جان فراز پکھنڈاں جگ دیاں نوں توں
سجن ہوندا نئیں ہر ہتھ ملاون والا

بانو دے ناں

دس شاہی محل دیئے گولئے نی کیہڑا ایڈڑا تدھ گناہ کیتا
کیہڑے جرم تے کیہڑی خطا پاروں تینتھوں کھوہ لئی گئی اے جان تیری
کیہڑا راز اجیہا سی جس پاروں ایس ڈاڈھ ودھیک دے خوف اگے
نہ ای اکھ اٹھائے کے ویکھیا توں نہ ای ہلی اے اگوں زبان تیری
جگوں وکھرا اوہ کیہڑا قصور ہیسی کیہڑا دوش سی اوپرا خلق کولوں
جیہدے ہونداں جبر سہاریا توں جیہدے سامنے ٹٹی کمان تیری

سنن وچ ایہو گل آوندی اے بس اپنا ای جرم سی نام تیرے
جان لئے سن کسے وسیلیوں توں گجھے بھیت کجھ شاہی محل والے
تیری نظر نے داغ شمار کر لئے ذراں وچ ولھٹیاں مجلیاں دے
اوہ جھے داغ اوہناں ای مجلیاں دے جیہڑے مجلےسن چھل بل دالے

کجھ پتا نہ چلیا تین مو ئیے کیہڑی کیہڑی سزا ایس جرم دی سی
کوڑے کنّے تے کنبان بیڑیاں سن خورے طوق ہیسن کنّے گل والے

تے ایہہ ریت کجھ اوپری ریت تے نئیں جے اچیریاں محلاں دے والیاں دے
نازک سوہل ملوک مزاج اتے ایہہ خطا نبیری ناگوار ہوئی
سدا محلاں دے بھرم نبھان کارن لوکی لٹکدے آئے نیں سولیاں تے
ایتھے ہر نوان دے موڈھیاں تے سدا اچ اچیان اسوار ہوئی
کندھاں وچ چنوائی انارکلی ایتھے آپنے حکموں ظالماں نے
انج ای کجھ شکنتلا جیہی رانی ایتھے پتھراں نال شکار ہوئی

پر ایہہ تخت ایہہ شاہ تے رانیاں ایہہ اچے محل تے اُچیاں ماڑیاں ایہہ
کاہنوں خورے کول مورخاں دے کسے رنگ وی نئیں عیب دار ہوئے

وڈیلے لنگھدے کے جے ہتھوں اپنے ای کدے پھولنے ایہناں دے پھول وتّے
ہویا انج جے فیر وی جگ والے سدا شاہواں دے ای طرف دار ہوئے

کیہڑے لوک جے ظلم دی اگ ساویں کدی اُٹھے وی تے اگوں راکھ ہو گئے

لدھا کسے نوں تخت نہ عزتاں دا تاجاں والڑے ای تاجدار ہو وے

کیہڑے لوک جے ظلم دی اگ ساڈیں کدی اُٹھے وی تے اگوں راکھ ہو گئے

لدھا کے نوں تخت نہ عزتاں دا تاجاں والڑے ای تاجدار ہووے

چیتر دی وا کیہہ ورتے پئی تھلدی اے
ٹہنی ٹہنی دھخدی اے پئی بلدی اے

ایدھر اسیں فر دھوکے پئے کھاندے آں
اودھر دنیا فر چالاں۔ پئی چلدی اے

دل اندر اج یاد تیری مچ اُٹھی اے
جِنج کسے ویرانے وچ اگ بلدی اے

توں کیہہ مکھ وٹایا اے جے دنیا وی
دنہوں دے وانگر سر اُتوں پئی ڈھلدی اے

اکساھرا اے پندھ اساڈے جیون دا
اج دے مکھ وی حاوی حالت کل دی اے

اپنا دل فراز نہ ہولا کر بہیوں توں
ایتھے صورت ہور ای کجھ پل پل دی اے

خورے ایہہ کس شہر آ نکلے اسیں محبتاں والے
ہر کوئی ہتھ اچ پتھر لے کے ہویا آن دوالے

گھر گھر نھیرے نہ ورتائیو خورے ایتھوں ای کتھے
کیہہ کیہے جے حشر دیہاڑے دا دیہوں تشکل وکھالے

دل نوں ایہو سدھراے تے رب کرے مکھ ساڈے
اکھیاں تھاویں پیار کے ارمان دے دیوے بالے

اوہناں تھانواں توں جو ساتوں نیواں کرن تے تُلیاں
جندڑی وار کے وی سمجھو، ہاں اسیں سلامت حالے

یارو ہن سولی تے چاڑھو۔ شاید اسے بہانے
تساں دے قد کاٹھ نوں ربّ میرے قد کاٹھ اچ ڈھالے

بدل

جد کوئی آوارہ بدّل دور دے شہروں
میری دھخدی نگری دے ول آوے گا

ایہہ ترہائیاں اکھیاں اوہنوں
بٹ بٹ تکدیاں رہن گیاں پر اوہ نخریلا
ویلے وانگوں کولوں دی لنگھ جاوے گا

کیہہ آکھاں دل کیہڑی سوچے ڈبّے گا

دُور دے شہروں آیا اوہ آوارہ بدّل
میرے چار چوفیرے خورے
اگ دے کیہہ کیہہ لنبو چھڈدا جاوے گا

———

دل نے سانوں ایہہ وی رنگ وکھانا سی
اس بُت نوں جا رب دے نال ملانا سی

کیہہ کہیئے توں انج وی سانوں تکنا سی
تیرا تکنا وی نئیں تکیا جانا سی

کاہنوں ہُنڑ ہُنڑ ہاویں وس جدائیاں دے
اکو واری توں ایہہ قہر کمانا سی

تیرے بارے جگ دا کہیا نِتارن لئی
تینوں اساں آپوں وی آزمانا سی

تیرے ملن نہ ملن نوں مکھ ولاندا کیوں
تدھ باجھوں ایس دل نوں کتھے بھانا سی

غیر نگاہویں تکدے کیوں انجاناں نوں
جد ایہناں ای انت نوں یار کہانا سی

اینا کتھا وی نہ ہووے کوئی فراز
تینوں تیتھوں وکھ نہ تکیا جانا سی

دل نوں جاپن کجھ انج تیریاں کومل سوچ اداواں
جنج نشے وچ تن نوں چھوہ کے گذرن نرم ہواواں

کھلرے پُھلرے خواباں کولوں جگراتے نیں چنگے
کنب کنب اٹھاں جے کدھرے ہن اکھ ذری کُو لاواں

گوہ دے نال سُنیں تے میرے جیؤ وچ وسدیا سجنا
دل میرے چوں اٹھن تیریاں نندماں دیاں صداواں

جیہڑی تھاں رنجانی ہووے دب فر اتھے ای پیندی
بھاں توں ہیں دکھیارے دل نوں واروں پیا بچاواں

تانگھ دیاں شاخاں تے کھڑیاں نیں انج سوہنیاں کلیاں
جنج کسے ناری دی ہتھیں مہندی دا پرچھاواں

ہے دم نال فراز تیرے ای ایس دنیا دی رونق
توں آکھیں تے سچ ای آکھیں میں کیوں گل پرتاواں

پیغمبر

پیغمبر!
تیرے اُچے سُچے در اُتے
عیب گناہوں دوہرا ہو کے
اِک دوشی انسان ایں کھلتا
جس دے تن بدن تے
نہ تے چولا کسے فضیلت والا
نہ ہتھیں تسبی دے منکے
نہ متھڑے کوئی داغ ریا دا!
ایہہ اک ہاریاں لیکھاں والا اوہ بندا اے
جس دا تن لوکاں دے واراں نال پرچتا
تے جس دے گل دے وچ طوق ملامت دا اے
ایہہ بندہ جیوندے جی دھرتی وچ گڈیا اے

ایہہ مجرم ایں اوہناں سداں دیاں تے
ڈاہڈیاں سچیائیاں دا
جیہڑیاں ایس جھوٹے جگ نوں تیں ہتھوں ملیاں

ایہہ مجرم ایں اوہناں انملیاں جراتاں دا
جیہڑیاں توں ایتھوں دے ہر کیرے نوں دتیاں

ایہہ کہندا اے
سداں دیاں داناییاں دے بے مثل پیغمبر
جے سبھے انسان نیں سانویں
تے ایہناں وچ
نسبوں کسبوں
نہ کوئی نیواں ایں تے نہ ای کوئی اُچا اے
ایہہ کہندا اے
سارے لفظ نیں پاک پوتر
تے حرفاں دے نُوروں اتّم کوئی وی ایتھے نور نئیں ایں

ایہہ باغی۔

لیکھاں نوں ایہناں دے حکم دا بدھوا آکھے
تے آدم نوں
ایس جیون دیاں سبھ تصویراں چوں وکھرا شاہکار پکارے
ایہہ ظالم دوشی خورے کیہہ کجھ الاوے
نور دیا پیغمبرا !
ایہہ سبھ پھیریا تیرا کہندا اے جے
منبراں تے محراباں اتوں
دین دے راکھے
فتنیاں پاروں، فتویاں راہیں
حق تے سچ دے اک اک حرف نوں ویچ رہے نیں
اُچیاں تھانواں اُتے بیٹھے ایہہ فرزانے
دھن دولت دی حرص ہوا وچ
تیں اتے اُترے ہوئے
اک اک ورقے دی تھاں بولی بدلن
نور دیا پیغمبرا !

مینوں ہٹھ تے ہمت دے جے ، میں تے
ایہناں ظالم تے جابر قوتاں سنگ
کلھیوں ای لڑیا واں
میں تے ایس جگ دے دوزخ وچ
کلھ مکلا ای کھلتا واں

دل جیہے ٹُکڑے پتھراں نوں تے وا پیئی نال اُڈاوے
درد ہنیری جیہی اے جنگل ہونجھ لے جاوے

کتھے اینتھے لبھاندا ساڈوں چیتے کجھ نہ آوے
آوے تے کوئی ترنجنوں تیری ساڈی ہُوک چھڑاوے

ہُن معیار وفاواں والے وی نئیں پہلاں ورگے
دل تے جان دی پونجی وی ہُن کوئی نہ رنگ وکھاوے

خورے سپنے خیال کسے دے کد ساڈوں لگ جاون
خورے تیری یاد دا ڈبیا چن کد ساہمنے آوے

دل اِنج ای آوارہ رہیا تے منزل مت لبھتی
جو وی آوے اوہ ای تیریاں گلاں وچ رجھاوے

پیار بگانہ دیس اے ایتھے کون فراز اے تیرا
ٹُر اودھر نوں جدھر تینوں اپنا دل ٹُراوے

دکھ درداں دے زہروں چڑھیا نشہ وانگ شراباں دے
تن دے سبکوں سوہا دسے چہرہ مثل گلاباں دے

اوہ اکھیاں وچ لشکا اے پر تریہہ فیر دی نئیں جاندی ہئی
دریاویں پئے پئین بھلیکھے ویکھو ریت سراباں دے

تیرا نیڑا کجیہا ہن تے ہینوں انج پیا دستے جیوں
تیرے درد فراق دے قصے دی نقشے نیں خواباں دے

ایہناں نوں ویکھن پرکھن دا وی کوئی کرے کشالا تے
دل وی شیشے ورگا اے، تے سُکھ وی وانگ گلاباں دے

چھڈو گل فراز دی سانوں پیارا اے اوہ جس اُتے
کجھ نیں وار الاہمیاں دے کجھ جھوٹھے وار غناباں دے

جشن

اج تیری آزادی دی اے ستویں سالگرہ
لشکاں چھڈدی پئی اے جنواں پاسے شہر پنہ
فیر وی تیری روح نِدھرانی تے تقدیر سیہ
فیر وی بیڑیاں پیراں دے وچ ہتھاں وچ کشکول
کل وی تینوں حکم سی آزادی دے بول نہ بول
اج وی تیرے سینے اُتے غیراں دی بندوق اے
نی بھکھیئے مخلوقے
دیہہ نہ سو نہ ہزار نہ لکھ نیں پورے اٹھ کروڑ
ایہناں انساناں تے پر اے کجھ بندیاں دا زور
مزدوراں تے واہکاں دے حق اُتے جھپٹن چور
کھیتر سونا اگلن فیر وی ہتھ نہ آئے اناج

دیس تیرے وچ سبھ کجھ تے توں غیراں دی محتاج
گوداماں دیاں ڈھیڑاں بھریاں بھریا ہر صندوق اے
نی بھکھیئے مخلوقے

کتھے دل اج مٹھیا تیرا توں وی جشن منا
اتھرو ٹک نگے نی تے دیوے لہو دے نال جلا
ڈھڈ تے پتھر بنھ اج راتیں ننگا ناچ وکھا
اج تے خوشیاں دا دن اڑیئے کاہدا تینوں سوگ
کتھوں کتھوں ٹھاٹھ تیرے ویکھن آئے نیں لوک
تینوں لٹن والا ہر ہر منصف تے فاروق اے
نی بھکھیئے مخلوقے

سنگ نہ اس توں نبھیا بھاویں فیر وی اس دی یاری
سب منتراں توں وکھری ہیسی نسیں. اوہ بھلن ہاری

اس البیلے نوں ایہہ اکھیاں کتھوں کھوج لیاون
ویر دیاں گلاں وچ دی سی جس دی جان نشاری

جے اوہ بدل سی تے ٹُٹ کے پیار زمین تے وسدا
ایہہ کیہہ ہویا جے اگ لا کے بنھ لئی اوہنے تاری

منزل منزل سال مہینے پکھی جان اسانوں
ایس جیون نوں خورے لگ گئی کیہڑی اوجھ بہاری

اسیں وی ہُن درد سہیڑن توں ہاری کھا بیٹھے
تیری وی ہن لنگھدیا ویلیا نہیں اوہ چال نیاری

اوہدیاں اپنیاں تانگھاں اوہنوں کیہہ کیہہ پیاں رُلاون
ساڈے ولوں ایہو گل اوہ سنن توں سی عاری

ایہو کہیئے ساڈی وی سی اکھیوں اکھ اشنائی
جیہڑی گل نہ نبھے اوہ گل کسے کدوں جتاری

اوہدے روپ چ کیہہ کیہہ سوہنے روپ نہ ویکھے اساں
جس دے تن بدن تے آپوں رب کیتی گل کاری

خواباں ورگا دسدا اے ایہہ جگ فراز اسانوں
جس دا سوجھ ودھاون والے ٹر گئے وارو واری

سانوں تیرا قصہ آن سُنایا اے
متراں نے وی ساڈا ای دل دُکھایا اے

پھُل مہکن تے اسیں ایہو سوچدے آں
ویلا تیرے آون دا پرت کے آیا اے

تیرے ساہمنے انج چپ چاں کھلوتے آں
جیویں دل اپنا حال لباں تے لیایا اے

عشق دی گڈھڑی آپوں چُکی پھردے آں
کد کسے ایہہ اوجھا بھار ونڈایا اے

ویکھ اساڈے دل انجانیا سنگیا ادئے
اساں وی تینوں کجھ یاد دوایا اے

دل دھڑکے ہر پینڈھوں پہلاں، پر ایہنوں
کسے کدوں باہروں آن بلایا اے

ہن تے رودن توں وی جی دُکھ جاندا اے
شاید ساڈا ہوش ٹھکانے آیا اے

کیہہ کہیئے فِر کیہڑی نگری اُجڑی اے
لوکاں خورے کاہنوں جشن منایا اے

موت دی جھولی کھُلّی ویکھاں فیر فراز
اَنج اَکھیں نوں نیند نے کول بلایا اے

چن تے میں

چن نوں میں کہیا ، اوئے سنگیا
میریاں راتاں دیا رفیقا
توں جیہڑا میرے ای وانگوں
کلھم کلھا___ پھردا رہنا ایں
اپنے سینے دے وچ گجھے پھٹ لکو کے
میرے وانگوں دوجیاں دے لئی ہسدا رہنا ایں
تیرا سوہجھ وی میرے فن دے وانگوں ای پیا لشکاں مارے
لیکھ تیرے وی میرے وانگوں نھیر منھیرے
میری دھرت بھنوالی اے تقدیر تیری دی
میرے ای وانگوں ایہہ امبر نیں دشمن تیرے
میں وانگوں تیرے گل وی زنجیر وفا دی
تیرے منظر اجڑے پجڑے خواب نیں میرے

جندڑی دے جنگل وچکارے میرے وانگوں
جیون دی جوہ وچ کلہیوں کلہیوں تیرے پھیرے
میری سنگت توں کاہنوں گھبرایا پھرنا ایں
تیریاں اکھیاں وچ نیں، کیوں اج اتھرو میرے
جِن نے بلنوں کہیا۔۔ میریا جھلیا سنگیا
توں جیہڑا واقف ایں میریاں تنہائیاں دا
تینوں ہیں ہن روح دے بھیٹ کیہہ کھول کے دساں
قرض اے میری جان تے تیریاں اشنائیاں دا
میرے آل دوالے چپ دا شوہ پیا وگّے
وچ فضاواں خچرچا تیریاں گویائیاں دا
میرے ویہڑے دے وچ اوہ قابیل اج لتھا
جیہدے سر چڑھیا اے لہو اپنے بھائیاں دا
میری گُکھ اِچ نہ ہیرے نہ سونا چاندی
نہ بلنوں ایہہ شوق جے کوئی ویکھے بینوں
میری چپ نوں لٹ لے جان نہ دنیا والے
پل پل پئے کلپاون اہیو بھلیکے مینوں

شام پوے تے اکھیاں دے وچ فیر توں ای وس جاناں
شہر دیاں گلیاں دسیں کیوں مینوں ترساناں

ہیں تھلاں دے کھچھڑ لگیا، سکیا، سڑیا، بوٹا
توں یاداں دے باغ دا پکھنو کھلیاں تاریاں لاناں

ہیں جاناں جے دنیا تینوں اپنی سان چڑھاسی
دل آکھے جے ایداں دا تے توں نئیں ظلم کماناں

مینوں کلیاں چھڈنا ای تے ہسدیاں رسدیاں چھڈ جا
قدم قدم تے کاہنوں انج ای مڑ مڑ اونسیاں پاناں

آل دوال اداسی ڈنگیا موسم دے ٹبلھ سیتے
میری چپ ایہناں وچ وادھا۔ توں نئیں دھیان چ لیاناں

کیہڑیاں گھنجلاں وچ نراز توں اوہنوں اے پا دتا
زر تھاویں شعراں توں جیہڑا اوہدا جی پرچاناں

کاہنوں اپنے مکھ تے منظر تانے پیا لکیراں دا
کجھ نے کہہ جے وہم تیرے تے ہون لگا تصویراں دا

راتیں کیہہ سُتے ساں جے عمراں دی نیندا ای اُڈ گئی اے
تکیا اے کیہہ خواب جے دھڑکا چھڈدا نئیں تعبیراں دا

کیکن لبھیا سیں توں بہنوں تے فیر کیکن کھنجیوں توں
میں ورگا منکر وی قائل ہویا اے تقدیراں دا

کیہہ آکھاں میں کولوں کیکن وچھڑیوں توں جے تدھ باہجھوں
اج تیکر فریادی اے ہر نقش میری تحریراں دا

لہو دی نَیں توں وی ایہہ لوکی دُدھ دی نہر وہا لیندے
ایتھے کوئی اپنے سر سہندا وار نہ تیشیاں تیراں دا

جس اتے وی آیا اس تے ٹُٹ کے آیا دل فراز
ناتا کدے نہ ٹُٹّن دتّا درد دیاں زنجیراں دا

فنکار

فنکار جگا کے فن دا جادو
پتھر نوں زبان بخشدا اے
لفظاں نوں جگا کے سوچ پاروں
آواز نوں جان بخشدا اے
تاریخ نوں نال لہو دے لکھ کے
تہذیب نوں شان بخشدا اے
فنکار دی چاپ توں جبر والا
نھیرے دے نشان کھولدا اے
ہر اہلِ نظر نوں سچ دا ویری
نیزے دی انی تے تولدا اے
بندہ ای لہو تے تن دے زوروں

بندیاں دے حقوق رولدا اے
فنکار جے مونہوں کجھ نہ بولے
سبھ دولتاں نیں نصیب اوہدا
جے انج نہ کرے ضمیر پاروں،
شاہ شیخ ہر اک رقیب اوہدا
ہووے اوہ فراز یا کہ نذرل
بوٹے تے اجر صلیب اوہدا

کیکن دل توں لاہواں اوہنوں کویں بھلاواں اوہنوں
غزلاں دے ہنجھ لے دی راہیں پیا الاواں اوہنوں

وانگر شاخ گلاب دے اوہ اسے کنڈیاں نال پرتا
ہیں پُجھوں چُبھ فیر وی ہِک دے نال ای لاواں اوہنوں

اپنیاں اپنیاں منزلاں دے ایہہ لوکی قصے چھیڑن
کیکن گل چھیڑاں ہیں اوہدی کتھوں لیاواں اوہنوں

بنیاں گلاں بھل بھل جاوے، چھیتی رُٹھ رُٹھ جاوے
مکھ وٹاوے میتھوں جے کجھ یاد دلاواں اوہنوں

اوہنوں — جیہڑا دل دی پونجی، ٹھنڈک جان میری دی
تُساں دی گل من کے لوکو کویں گنواواں اوہنوں

جنہوں نال فراز بیں اپنے، منزل تیک لیاندا
کیہہ آکھاں جے یاد وی شاید ہیں نہ آواں اوہنوں

اوہنوں — جیہڑا دل دی پونجی، ٹھنڈک جان میری دی
ٹُساں دی گل من کے لوکو کویں گنواواں اوہنوں

جنہوں نال فراز میں اپنے منزل تیک لیاندا
کیہہ آکھاں جے یاد وی شاید میں نہ آواں اوہنوں

کیہڑاں تنبکر خون پچوائے دل چوں دکھ دی کانی
ایہہ اوہ زہراے پتھراں نوں وی جیہڑا کردئے پانی

عقل وچاری اپنے آپ نوں ہر تھاں ٹھُمّی پھردی
دل دیوانہ ایہہ ای چاہوے کردا پھرے ندانی

ویلے دے ایس ڈاڈھ دا رونا ہیں وی رووّاں جے کر
اوہ گل توں وی ورتیں جیہڑی میرے من سمانی

ہر کسے دا گلما لیراں، ہر کوئی ایتھے جھلا
سب دے سب وحشی نیں کنھوں کون کرے زندانی

وچ بہاراں وی نہ دسے پپناں تے کوئی موتی
سر ساڈا نیہوڑا ندی جاوے اکھیاں دی دیرانی

کوڑ پچی دے ہسدے مکھوں دل نوں کون پچھانے
تینتھوں ودھ پئی ڈاڈھ کماوے ایہہ ہسدی پیشانی

کسے سیانے نوں وی ہاھڑ فراز دی نہ پئی لبھے
سبھناں دی گل سندا اے، پر کردا اے من بھانی

کون آں میں ؟

چن ورگا اوہ بندہ ، اوہ ہمراہی میرا
دوری دے اُجڑے جنگلاں وچ
میریاں نظراں کولوں کھُنج کے جا لکیا اے
ورھیاں توں تنہائیاں مُٹھیا
میں نکھیڑے دیاں راہواں وچ آں
اگے ودھاں یا مڑ جاواں
خورے کیہڑی سوچے پے کے
کھلا کھلوتا ڈیک رہیا واں
آل دوالے کوئی وی تے نئیں

سبے بیلن دسّے
کون آں میں
تے کس نگری وچ آ گھریاواں

سگلے دا تے اک ادھ تار ای گل ساڈے پیا ہلدا اے
کیہہ ہبیئے ارمان بہاراں نوں فیر وی کس گل دا اے

زندگیئے اپنے تیشے دی ٹھوکر بن اک ہور وی لا
ہیں ٹکے ہوئے دا ساہ تے حالیں تیک وی چلدا اے

تیلیتھوں کھنج کے وی ہیں ویکھ تے سہی حالے ہیں وی جیوندا واں
ہیں درگاہ ہریا بندہ کد ہٹھ ارادیوں ٹلدا اے

نیڑ دی اگ نوں دوری تیری پکھیاں جھلدی رہندی اے
شہر تیرے توں دور وی مینوں دھیان تیرا پل پل دا اے

فجر ہوائے دسّ نی کجھ تیرے وس چ وی ہے کہ نئیں
کندھ دوالے حالے تیک وی اک دیوا پیا بلدا اے

کدھرے کدھرے دل دی دھڑکن انج کنّی آ پیندی اے
جنج جیوَ اندر ہن وی تیری واج دا سورج ڈھلدا اے

بھاں تو لوکی اساں تے پئے ہر ہر ظلم کمان فراز
شہر چ ساڈے تے پر اس سوہنے دا وس ای چلدا اے

منظر ویکھ کے سانجھوں یار نے جاون دا
ہسدی رات نوں روگ لگا کُرلاون دا

اسیں نے آپوں لُٹ گئے آں نئیں تے سانوں
جگ نوں کدوں خیال نگاہ وچ لیاون دا

ایہہ چھٹ اوہناں دناں دیاں یاداں نیں جدوں
شوق سی تیری سانجھ دی پینگ جھلاون دا

لبھدا کیکن ویہل تیرے سودائیاں نوں
تیرے پیار خیالوں مکھ ولاون دا

جگ لبھدا اے حیلہ جیون دی بھکھیا لئی
تیری راہ وچ اپنے قدم ٹکاون دا

درد فراز سی اودھر وانگ ولوُنے دے
دل جیہے پھُل نوں تر وہ ایدھر کملاون دا

کیہہ دساں گے؟

مینوں ایس گلاں دا پک اے
جے ویلا جدوں وی
وچ تاریخ عدالت دے لے آیا
اج دے ایہہ ردھے قاتل نوں
جس دا پلہ بے دوشے انساناں دے خوناں بھجیا اے
نئے آدم دے جمے جائے
اس قاتل دے منہ دے اُتے تھک دیون گے
پر مینوں ایس گل دا وی پک اے
جے کل دی تاریخ دے ورقے
آدم دی اولاد توں ایہہ گل وی پچھن گے
تہذیباں دیاں اچیاں بانگاں دیون والے
جگ جہان دیئے مخلوقے
کل تیرے سامنے ایہہ بے روہیا قاتل
جدوں تیری کُکھ دے ایہناں بے دوشاں نوں

اپنے واروں وڈھ رہیا سی
تے توں وانگ تماشائیاں دے
چُپ چُپیتیاں پتھر بن گئے
ایہدی وحشت دے کارن کیوں ویکھدی رہی سَیں
تیری نفرت دے سب جذبے کدھر رُڑھ گئے
دس تے سہی،
جے ایس ظالم قاتل دی تیغ تے
تیرے اپنے بھلے دی سوچ دے تیراں دے وچ
فرق اے کیہڑا ——
تے میں سوچاں —— اسیں سارے
آون والے کل دی اُس تاریخ نوں
اگوں کیہہ دساں گے

وچ باگ دے گاوندیا بپنچھیا اوئے کجھ سنن دا ہن اعتبار کنھوں
بانا کیہدا سلامت اے تن اُتے بھلا چاہیدی ایتھے بہار کنھوں

دیوے درد فراق دے بجھ گئے نیں راکھ ہوئے نیں تن کباب وانگوں
شوق ہوویے وی دلاں دے وچ جے کر لگے سوکھڑا بن انتظار کنھوں

جند جان دی اساں نے وار دتی ہور اساں غریباں دے کول کیہہ سی
ساڈے وانگ کھُلا کون دل والا اپناں پیارڑا اے ایتھے یار کنھوں

اوہدی ٹوہ توں ہور کیہہ لبھنا سی اکھاں ساڈیاں دل سواہ کیتا
سوگ سدھراں دا کویں کرے کوئی گیت گاون دا رہیا قرار کنھوں

مُلک عشق دا اے کیہدی ہلک ہویا، کیہدی ہوئی اے زلف جاگیر جا کے
ایتھے تن فرہاد دے کیہہ ورتی بھلا شیریں تے بے اختیار کنھوں

لا کے گھٹ دوام شراب دا وی پتھر جھل، بے یمنی موت موئے
ہووے یار دا قد یا دار چوٹی ایہناں سولیاں دا اعتبار کنھوں

وچوں گھُبیاں لا کے اتوں ساڈا سر پیا کجّے
شہر دا والی ایہہ کجھ کر کے وی نہ منّوں رجے

سارا شہر اسے دے ہتھوں مقتل بنیا ہویا
سارا شہر اسے نوں دیوے پیا دعاواں اجے

کدے تے سانوں وی بدلاں دی لیر کوئی اوہ دیسی
جیہڑا امبراں دا سِر نیلیاں چادراں دے دے کجّے

شاید وچھڑن دے دن نیڑے آ گئے نئیں تے کاہنوں
اچے اچّے سد لا کے، پیا دل سینے وچ بھجّے

گُجھا کارن

بس گیناں ای چاہواں پاروں سوچیا سی جے
تینوں اس ای شہر چ اپنے نال لے جاواں
جنہوں چھڈیاں خورے کِنّے سال وہائے
ہائے اس دتی اس سوہنے شہر دی مٹی
جیدیاں مِتّر فضاواں توں ہو کے بیگانہ
میریاں سوچاں وانگ میرا دل چین نہ پائے
ویکھ تے سہی ویلے دا اج ایہہ گُجھا کارن
توں دوہٹی بن کے پئی میری نگری وسیں
قدم میرے چوگے لئی نیں پردیس نوں دھائے

ویلے ہتھوں اک اک سٹ پئی سانوں کاری لگدی اے
تاں ای تے ہر گل اساڈی زہر دی ماری لگدی اے

دل اکساھریاں دکھاں توں روندا وی کوہجھا لگدا اے
کدے کدے ہووے تے ایہہ صورت وی پیاری لگدی اے

نہ سمجھو تے اکو رات اے انج تے رات وچھوڑے دی
پر ایہہ رات بتاون کارن عمرا ساری لگدی اے

ایس انجانے دل دا دارو کریئے وی تے کیہہ کریئے
سانجھ سبھا دی گل وی جیہنوں تیروں بھاری لگدی اے

دلوں بہہ کے کول اساڈے دل ساڈے دی ریجھ پُجا
زور دھنگان دی سنگت تے سانوں وی خواری لگدی اے

ہر کسے نوں بھاوے کاہنوں تیرا ایہہ جھلیوں فراز
کیہہ ہویا جے اوہدی صورت تینوں پیاری لگدی اے

یار دے نیڑوں دی ہجراں دے منگے پیا زمانے
دل اوہ ویری رون دے ای لبھدا پھرے بہانے

اساں جے نہ ہوندے تے ہوراں دیاں سمتھاں پاندی
ایہہ خلقت تے چھیڑن نوں نت لبھدی نویں فسانے

ایہو ای دل سی اوہدی سانجھ دی سِک دا کُٹھا ہویا
ہن ایہو دل بچ نکلن دے ٹولے پیا بہانے

میں اوہ چھڑ ہتھا جس توں ویرانے وی شرماون
توں اوہ بھولا ویرانیاں توں منگیں پیا خزانے

لٹ گئی اوہ دی جو پونجی سی جیئو دی کول اساڈے
تے ایہہ چاہت ساتھوں طلبے فن انداز پرانے

ساڈے سر تے نیریاں داغاں توں پہلاں ای نیں نیویں
زندگیئے توں چاہویں ساتھوں کاہنوں شیش ٹھکانے

توں ملیوں دی تے ایس غورے کیہہ کجھ ساتھوں منگنا
دل ساڈا نہیں ٹکنا دیکھ فراز دیئے جند جانے

منگیتر دے ناں

توں نئیں جاندی تینوں نہ خبر کوئی ہنجھوں ڈیلڑے دے کنھوں لبھیوں توں
ہویا اج گاڈھا تیرا نال کیہدے نال کیہدی تقدیر دے بجھیوں توں

کُٹھی ہوئی نوں شرم حیا دی سیں نرخ ماپیاں نے تیرا بول دتّا
وچ کال بازار نیلام دے کے تینوں نال بھلیکھیاں تول دتّا

جیہڑی جنت وکھاوے دی ویکھدی ایں ہے وے ہورناں دی میری نئیں بھلیئے
ایہہ مکان جندرا ایہہ جاگیر ساری ہے وے وارثاں دی میری نئیں بھلیئے

بناں تھینہہ ٹھکانیوں میں شاعر گیت پیار دے اک دو گاوندا ہاں
کدی دانگ، ناکام شرابیاں دے گھٹ زہر دے اک دو لاوندا ہاں

میری منیں تے راہمیئے پھُلاں دیئیے نہ توں ڈُلھ بیکار انسان اَنتے
کاہنوں آپنے خواب بِجھیرنی ایں انج ای ڈِگ نہ کے طوفان اَنتے

مَیں نہ ویکھاں تُوں نہ ویکھیں

دینہواں فجر سویروں ٹُھڈیا
میں پیا رُوواں
میں رُوواں جے "چڑھدا" میرا خونوں خون اے
میرا "چڑھدا"
جیہڑا دل اے، جان ایں میری
میری بانہہ اے
میری پت اے
میرا "چڑھدا" جیہڑا ایتک
رتوں رت اے
دینہواں فجر سویروں ٹُھڈیا
میں ہالاں والی دن رات آں

ادھا میرا نھیر منھیرا
ادھا روشن
ایہہ کیہہ ہویا
تیرا اِک پاسا کھنجیا
یا میرا تن ای ٹوٹے نھیا
تیریاں رشماں کویں دھوانکیاں گئیاں نیں جے
اج ہر سانجھ پریت دی ڈوری
مولوں کھس گئی
دینہواں فجر سویروں ٹُھپٹیا
میں آپ ای اپنی ادھی تصویر آں بنیاں
میں آپ ای الٹا اپنی تحقیر آں بنیاں
میں چھٹیاپے دی ننگی تعبیر آں بنیاں
میں اپنا ادھا تن لے کے کدھر جاواں
کنھوں دساں
جند شیشے دیاں ٹُٹیاں کرچاں

کویں ٹکاواں

میں اپنیاں خواباں دے ٹوٹے
میں اپنے اپکے نوں کتھوں لبھ لے آواں
دیہوال فجر سویروں ٹُھپڑیا
قہر ہنیری اجھکے تے میں
اُجبڑیاں اکھیاں میل سکاں گا
سہک سکاں گا
لہو دی واچھڑ رُکے تے میں
ایس دکھیارے تن نوں
شاید تھپکی دیواں
حالے تے میں جنڈ اکن دے
دوہرے قہر چ سسک رہیا واں
میں اوہ دیوے دیکھاں — جیہڑے گُل ہو گئے نیں
دیہوال فجر سویروں ٹُھپڑیا
میری اکھ چ نیں اوہناں سپناں دے ٹوٹے

جیہڑے اُچیاں سراں تے ٹھہرے قدماں دے ناں
گھر توں نکلے
جیہڑے ہیلسن ڈیکن ہار جے

اوہناں دے ناں
جنگ اکھاڑے دے وچوں کوئی سدا آوے
جیہڑے ادکھیاں سینیاں دے وچ
پک یقین دے دیوے بال کے
دیس دی عزت آن دی خاطر
ہتھ ان گئے علم سنبھال کے
نکلے سن ایس قارے اُتے

جے اوہناں دیاں جنداں
بھانویں جاندیاں نیں تے جاون ایپر
پربت دی ریت تے حرف نہ آوے
دینھواں فجر سویرون پھٹیا
میری اکھ چ نیں اوہناں سجناں دے ٹولے

جنہاں دی لج ٹوٹے ہو گئی
جنہاں دے متھے پر سنے
جنہاں دی بیریں زنجیراں
نیویاں دھوناں لے کے جیہڑے
ویر دے بدھوبے
اوس ہنیری انھی نھاں نوں جاندے پئے نیں
جتھے نفرت، مہنے، طعنے تے رسوائیاں
راہ اوہناں دی ویکھ رہے نیں
اُتھے، جتھے
سومنات دے پتھر میرے کئیاں ای محموداں دے
تن من چٹن گے
اُتھے جس تھاں تے میری تاریخ دے ورقے
نیویں پا کے سِر سٹن گے
دنہواں فجر سویروں گھٹیا
میں نہ ویکھاں، توں نہ ویکھیں

ایہہ منظر غازی نہ ویکھن
پیار دے کُٹھے ہوئے سجناں دی رُت نہ ویکھے
ہیں نہ ویکھاں
توں نہ ویکھیں

ایہہ منظر غازی نہ ویکھن
پیار دے گُٹھے ہوئے سجناں دی رُت نہ ویکھے
میں نہ ویکھاں
توں نہ ویکھیں

1461

پسندیدہ کتابیں

بھارت کے اعلیٰ ترین ادبی ایوارڈ "پدما بھوشن" کے اعزاز یافتہ جناب جوش ملیح آبادی کی تصنیف

یادوں کی برات

اضافہ شدہ ایڈیشن
قیمت : -/۳۸

سردار دیوان سنگھ مرحوم کی وہ عظیم تصنیف جس پر بھارتی وزیر تعلیم مولانا آزاد نے مصنف کا تا حیات وظیفہ مقرر کیا

ناقابل فراموش

قیمت : -/۶۰

سردار دیوان سنگھ مرحوم ہی کی ایک اور تصنیف جس کے پایہ کی آج تک کتاب تخلیق نہیں ہوئی

جذبات مشرق

قیمت : ۳۰-

دنیا کی عظیم ناول نگار قراۃ العین حیدر کا عظیم ناول جس میں حقائق لکھنے پر مصنفہ کو پاکستان چھوڑنا پڑا

آگ کا دریا

قیمت : -/۳۰

مکتبہ شعر و ادب ، سمن آباد لاہور